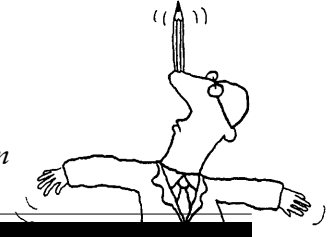

Richard Feynman

Konik Yazar: Piref. H. Ökkeş / prof@okkes.com / www.okkes.com

Bundan böyle her sayımıza “konik yazar” Piref. H. Ökkeş’in Cumhuriyet Bilim Teknik ekinde yayımlanmış veya yayımlanmamış matematikle ilgili “tüm eserlerinden seçme” yazıları koyacağımızı okurlarımıza duyururuz.

Richard Feynman

1918’de ABD’nin New York eyaletinde Far Rockaway adlı denize nazır küçük bir kasabada dünyaya geldi. On yedi yaşına dek orada yaşadı. Lisans derecesini MIT’de yaptı. 1939’da Princeton Üniversitesi’nde yüksek lisansını yaparken Manhattan Projesi’nde (atom bombası projesi) çalışmaya başladı.

1941’de evlendi. Doktora tezini 1942’de Princeton Üniversitesi’nde tamamladı. Tezi ters bir çalışmaydı: Elektromanyetik dalgaların zamanda “ters” yayılımları üzerineydi. 1943’le 1946 arasında Los Alamos’ta bulundu. Eşi Arlene tüberkülozdan öldü. Cornell Üniversitesi’nde çalışmaya başladı. 1949 ve 1951 yıllarında kısa aralıklarla Brazilya’da bulundu. 1951’de Japonya’ya da gitti. Cornell Üniversitesi’ne geçti. 1953’te yeniden evlendi. Caltech’te çalışmaya başladı. 1965’de Nobel Fizik Ödülü’nü (iki bilimadamıyla birlikte) aldı. 1988’de öldü. Rivayete göre, ölümünden önceki son sözünün “iki kez ölmekten nefret ederim; ikincisi çok sıkıcı geliyor bana” olduğudur.

Feynman es-kaza yaşadığı yerler yerine örneğin memleketimizde yaşamış olsaydı, başına gelmedik kalmazdı herhalde. Müdürleri, büyük olasılıkla, atarlar, tutarlar, şekere bile katarlardı Feynman’ı...

Richard Feynman’a ait çok sayıda anekdot anlatılır. Bunlardan belki de en ilginç Murray Slotnick adlı bir fizikçiyle ilgili olanıdır. (Bkz. Anthony J. G. Hey, *Memories of Richard Feynman*, Physics Today 49, 1996, sayfa 48-49.)

Yıl 1949, Amerika Fizik Topluluğu’nun kurtlayı New York’ta toplanmaktadır. Slotnick

bu toplantıda bir sunuş yapar. Sunuşunun sonuna doğru atom bombasının babası olarak bilinen efsanevi Robert Oppenheimer kalkıp Slotnick’in hesaplarının yanlış olması gerektiğini çünkü bilinen bir başka kuramı (Case’in teoremini) ihlal ettiğini söyler. Zavallı Slotnick perişan olur. Çünkü böyle bir kuramdan hiç haberi yoktur. Oppenheimer, Slotnick’i ertesi gün sunuş yapacak olan Kenneth Case’in konuşmasını izlemesini tavsiye eder. Orada bulunan Feynman o gece bir türlü uyuyamaz. Bu konuyu düşünür. Ertesi gün Slotnick’i gördüğünde ona:

- Dün gece biraz uğraştım, başka bir yöntemle senin ulaştığın sonuçlara ulaştım. Fakat bazı ayrıntıları seninle tartışsak iyi olur, der.

Slotnick Feynman’a kuşkuyla bakar:

- Ne demek, dün gece biraz uğraştım? Ben bu sonuçlara varmak için altı ay çalıştım, diye yanıt verir.

Çözümleri karşılaştırırlar. Ortaya şaşırtıcı bir sonuç çıkar. Feynman, Slotnick’in geliştirmiş olduğu özel çözüm yerine çok daha genel bir çözüm elde etmiştir.

Feynman ve Slotnick, Robert Oppenheimer’in bir gün önce sözünü ettiği Kenneth Case’in sunuşunu izler. Sunuş bittiğinde, Feynman söz alır:

- Dün gece Slotnick’in hesaplamalarını gözden geçirdim. Benim bulduklarım onunkiler çakıştı. Bence senin kuramın doğru değil, der.

Gerçekte de Feynman’ın ve Slotnick’in çözümleri doğrudur.

Richard Feynman’ın TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları dizisinden yayımlanmış olan “Fizik Yasaları Üzerine” adlı kitabını okurlara önererek kapatıyorum yazımı. ♥

R. Oppenheimer

Richard Feynman